

ASIA

Kiireellisenä annettavan lausunnon käsittelyaika

KANTELU

Kantelija on arvostellut oikeuskanslerille 9.4.2018 osoittamassaan kantelussa Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY-keskus) menettelyä perintökaaren 25 luvun 8 §:ssä tarkoitetun lausunnon antamisessa. Kantelun mukaan kantelijan vanhempien kuolinpesien pesänjakajan ELY-keskukselta jo 24.5.2017 pyytämää lausuntoa ei ollut edelleenkään annettu, vaikka sellainen tulisi lain mukaan antaa kiireellisenä. Lisäksi kantelun mukaan asiaa käsitelleen virkamiehen vastaukset käsittelyn joutuisuutta koskeneisiin tiedusteluihin olivat toistuvasti osoittautuneet paikkansapitämättömiksi.

SELVITYS

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on 18.5.2018 antanut asiasta selvityksensä, jonka jäljennös lähetetään kantelijalle tämän päätöksen liitteenä. Selvityksen saapumisen jälkeen ELY-keskuksesta on tilattu nähtäväksi sen 25.4.2018 pesänjakajalle antama lausunto, jonka antamisen viipymisestä asiassa on kyse.

RATKAISU

Arviointi

Asian käsittelyn joutuisuus

Perintökaaren 25 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan pesänjakajan on ennen sellaista lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan kyseisen luvun säännöksiä, tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilán talouskeskus sijaitsee, lausunto lainkohdassa luetelluista tilanpidon jatkamisen edellytyksiä koskevista seikoista.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan hallintoasia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. ELY-keskuksen toiminnan joutuisuudelle perintökaaren 25 luvun 8 §:ssä annetun lausunnon antamisessa on laissa asetettu vielä kerrottua korostuneempi vaatimus, sillä mainitun 8 §:n 3 momentin mukaan ELY-keskuksen on annettava pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä, kuten kantelija on kantelussaan todennut. Lausunnon antamisen kiireelliseksi säätämistä koskevalla säännöksellä on haluttu korostaa viranomaisen velvollisuutta huolehtia siitä, että perinnönjako ei tarpeettomasti viivästy lausuntomenettelyn vuoksi (HE 237/1988 vp s. 14).

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on selvityksensä asiasta todennut, että kyseisenlaisen lausunnon antaminen edellyttää tarkkaa ja syvällistä perehtymistä jäämistöön kuuluvaan maatalaan ja mahdollisten tilanpidon jatkajien ammatillisten edellytysten riittävyteen maatalouselinkeinon harjoittamisessa ja että ELY-keskus on tutkinut kysymyksessä olleen tapauksen perusteellisesti ja antanut asiaa koskevan lausunnon pesänjakajalle 25.4.2018.

Kantelijan ilmoittaman mukaan lausuntopyyntö oli toimitettu ELY-keskukseen 24.5.2017, mitä tietoa ELY-keskus ei ole selvityksessään kiistänyt. Kun lausunto on annettu 25.4.2018, on ELY-keskukselta siten kulunut lausunnon antamiseen aikaa yksitoista kuukautta. Lausunto on annettu kahdessa päivässä asiaa koskeneen selvityspyynnön saapumisesta (saapumisleiman mukaan 23.4.2018).

ELY-keskus on myöntänyt pesänjakajalle antamassaan lausunnossa, jota ELY-keskus ei ollut liittänyt asiasta minulle antamaansa selvitykseen, että lausuntopyynnön käsittely oli kestänyt hakijan kannalta kohtuuttoman pitkään. Kerrotun vuoksi ELY-keskus oli päättänyt, ettei lausunnon antamisesta peritä kuolinpesiltä suoritemaksua.

Arvioni mukaan ELY-keskuksen menettely lausunnon antamisessa ei ole toteuttanut perintökaareissa sille asetettua kiireellisyystvaatimusta. ELY-keskus on pesänjakajalle antamassaan lausunnossa itsekin kerrotuin tavoin todennut lausuntopyynnön käsittelyn kestäneen kohtuuttoman pitkään. Pelkästään se ELY-keskuksen asialle antama selitys, että asiaa on tutkittu perusteellisesti, ei oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selitä asian pitkäksi venynyttä käsittelyaikaa. Lausunnossaan ELY-keskus on ilmoittanut kuolinpesiltä perimättä jättämänsä suoritemaksun perusteeksi 35 työtuntia.

Asian käsittelijän antamat arviot lausunnon antamisajankohdasta

Hallintolain 23 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin. Säännöksen perustelujen (HE 72/2002 vp s. 75) mukaan käsittelyaika-arvion paikansäilytykseltä ei voida vaatia ehdotonta luotettavuutta, sillä asian monimutkaisuus ja käsittelyn aikana mahdollisesti tapahtuvat olosuhteiden muutokset saattavat hidastaa asian käsittelyä. Jos arviosta myöhemmin ilmenevien syiden vuoksi joudutaan joustamaan, asianosainen voisi pyytää viranomaiselta uuden arvion päätöksen antamisajankohdasta, jolloin asianosaiselle tulisi ilmoittaa syy käsittelyn viivästymiseen.

Kantelussa ilmoitetun mukaan kuolinpesien pesänjakaja oli tiedustellut lausunnon valmistamisajankohtaa sitä valmistelleelta ELY-keskuksen virkamieheltä 18.8.2017, 19.9.2017, 12.12.2017, 17.1.2018 ja 15.3.2018. Kantelun mukaan virkamies oli toistuvasti kertonut lausunnon olevan melkein valmis ja siirtänyt valmistamisajankohtaa eteenpäin. Lisäksi kantelija itse oli ilmoittamansa mukaan syksyllä 2017 soittanut mainitulle virkamiehelle, joka tuolloin oli ilmoittanut lausunnon olevan puhtaaksikirjoittamista vaille valmis.

ELY-keskus ei ole asiasta antamassaan selvityksessä kiistänyt kantelijan asiasta kertomaa. Se on todennut selvityksensä, että asian valmisteluun kuluva aika on ollut haastavaa arvioida, koska ELY-keskuksessa ei ole muodostunut rutiinia kyseisenlaisten asioiden käsittelyyn.

Asiasta käytettävissäni olevan selvityksen perusteella en pysty ottamaan kantaa siihen, ovatko asian käsittelyvaiheesta annetut tiedot vastanneet niiden antamishetken asiaintilaa. ELY-keskus on edellä kerrotun perusteella kuitenkin esittänyt asiassa toistuvasti olennaisesti virheellisiksi osoittautuneita ennusteita lausunnon antamisen ajankohdasta, mitä ELY-keskuksen selvityksessään esiin tuoma käsittelyrutiinin puuttuminen ei asiassa hyväksyttävällä tavalla selitä.

Totean näkemyksenäni, että viranomaisen tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan käsittelyajasta antamansa arviot ja että asian viivästyessä tulisi uutta arviota esittäessä ilmoittaa syy asian käsittelyn viivästyemiseen. Käsittelyaika-arvion toistuva pidentäminen viivästykselle mitään syytä ilmoittamatta on omiaan herättämään epäilyjä viranomaisen toiminnan asianmukaisuutta kohtaan.

Toimenpiteet

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on asiassa laiminlyönyt antaa perintökaaren 25 luvun 8 §:ssä tarkoitetun lausunnon kyseisen pykälän 3 momentissa edellytetyin tavoin kiireellisesti. Annan sille laiminlyönnistään valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun huomautuksen. Saatan lisäksi ELY-keskuksen tietoon edellä käsittelyaika-arvioiden antamisesta esittämäni näkemykset.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Petri Martikainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
